

הקרב שלא נגמר

"צוק איתן" פתח
את כל הפצעים
של אביחי יעקב,
לוחם גולני שקיבל
את עיטור העוז
על הקרב בבינת
ג'בייל יחד עם
רועי קליין ז"ל.
שמונה שנים
אחרי הוא שובר
את שתיקתו

טל אריאל אמיר

« טל אריאל אמיר צילום: רענן כהן

לא חשבנו על המוות

המארב במטע הזיתים. הירי הבלתי פוסק מכל כיוון אפשרי. המפקדים שנהרגו בזה אחר זה. ההקרבה של סרן רועי קליין ז"ל. שלוליות הדם האדירות על הרצפה. הגופות שנגררו לאורך 50 מטר. שמונה שנים אחרי, כשגולני מאבדת עוד 14 לוחמים בשג'אעייה, חוזר אביחי יעקב, שקיבל את עיטור העוז, אל רגעי הגבורה והתופת של הקרב בבינת ג'בייל

כ שאביחי יעקב רוצה קצת שקט, הוא עולה לבדו אל הר אריר בגליל העליון, יושב במצפור שהוקם על ידי משפחות שכולות ומביט לכיוון גבול הצפון. הר בעיניו אחר קווי המתאר החמקמקים של העיירה בינת ג'בייל הלבטנית. שמונה שנים בדיוק אחרי הקרב והרואי של חיילי גלני, שזיכה את אביחי בעיטור העת, אין כל זכר היצוני לטרואיזם. הגבעות מוריקות בשלווה פסטורלית, והאוויר חף מריחות אבק השריפה שעטפו אותו עד חנק. שם, ברגעי הדממה, מתמלא ראשו של אביחי ברעש מחריש אוזניים. שוב הוא שומע את הידיעה שלא פסקו במשך 11 שעות וחש את פיצוצי הרימונים שהרעידו את האדמה, במבצע שהפך לאחד מסללי מלחמת לבנון השנייה.

לפני בשבעים, עם הכניסה הקרקעית לעזה, חזר אביחי אל התופת. באוסן אוטומטי גלש לאתר Google Earth, ואצבעותיו הקישו את צמר המילים "בינת ג'בייל". למעט שני בתים חדשים נראתה העיירה כפי שזכר אותה. הבית הדרומי שלי שבו התבצרו, המרפסת ששימשה כמחסה זמני לעשרות הפצועים, וגם מטע הזייתים המוקף בחומות בטון. חומות אלו הסבו בקרב למלחמת אש קטלנית, שגבתה את חייהם של שמונה לוחמים וקצינים.

"אני יודע שזה לא רציונלי לחפש כך אחרי בינת ג'בייל כיום, אבל שם השארתי חלק מהנשמה שלי", אומר אביחי בדאיון ראשון. "מי ששרד את הקרב ונשאר בחיים, יודע שהעיירה תלווה אותו עד יומו האחרון. לכל אדם יש שק צרות, ואתה יכול לשאת אותו על הגב ולקרום תחת הנטל, או שתגיח אותו על הרצפה, תעמוד עליו ותהפוך לגבוה יותר. אני בחרתי לעמוד על שק הצרות שלי, כי עם שלא זוכר את העבר שלו הוא עם ללא עתיד. זו הסיבה שנתתי לסקרנות שלי להוביל אותי אל התמונות של בינת ג'בייל. הסתכלתי עליה כמנצח ההוכחות לעצמי שלא איבדנו אנשים לשווא כי השגנו את מטרתנו הלוחמית. נסראללה מסתתר במנהרות, ואף קטישה לא נודעה מאז על יישובי הצפון. אבל הניצחון האמיתי הוא של הדין. פלוגה ג' של גדוד 51 הזכיחה שיש לה אנשים טובים, שיקריבו את חייהם בשביל המדינה שלנו".

עד היום שמר אביחי על שתיקה. זו הייתה דרכו להתמודד עם הטראומה. את הגיהנום עלי אדמות שעבר חלק מדי פעם בהוצאות שהעביר לטירוני גלני או עם חניכי המכינה הקדם צבאית בקצרין, שאותה החל לנהל לפני פחות מחודש. אז, בקיץ 2006, שימש אביחי כמפקד ביתה במחלקת הפטרול. לאורך שעות הקרב העקוב מדם חזה במפקדיו נפגעים או נהרגים, ותפס פיקוד על מספר חיילים במטרה לחלץ את הפצועים. במשך שש שעות, תחת אש צולבת מטוחה קרוב, הוא נכנס שוב ושוכן לתוך שטח ההשמדה, ואף שנפגע בירו המשיך לחלץ את חבריו תוך חירוף נפש.

רק רגע אחד של שבירה כמעט הכניע אותו, כאשר ניסה לחלץ את חברו הפצוע, מגן מפקד

שה טובה. ריברט במהלך העמסת הציד על ה"אכזרית" הוא סיפר על האירוסין שלו ועל הלימודים שווה אמור לצאת אליהם. אלכס היה המפרנס של אמו ואחותו, והוא חשש לגדול במקרה שייפגע. בצפון, לפני שנכנסו ללבנון, אלכס ביקש שנתפלל. כל חייל שם את היד על ראשו של הלוחם לידו, וקראנו את תפילת הדרך והתפילה לפני היציאה לקרב". מה הרגשת ברגע שחצית את הגבול ללבנון?

"כל החושים מתעוררים ואתה רדוף. המר"ח לבית ג'בייל בק אווירי הוא חמישה ק"ר לוטטרים, אבל התליכה פנימה נמשכה שעות. כל שיח הוא פוטנציאל להסתרת מחבלים".

מבצע "קדרי פלדה 2" נפתח ביום שני, 24 ביולי 2006, בשעה 05:00 בבוקר, שת החמי"ם הגדוד בשני בתים נטושים בפאתי בית ג'בייל. כעבור זמן קצר זיהו הלוחמים את המחבל הראשון וירו בו. עד יום שלישי בערב חייל הגדוד כ-20 מחבלים ובקרוב החיילים

הפלונו אלכס שורצמן. "הוא שכב בתוך מתחם התופת עם כדור ברגל וסירב להתפנות", מספר אביחי על הרגע הקשה. "הוא ביקש שנוציא קודם את שאר הפצועים וכיוון אחתנו אליהם. במקביל השיב אש למקורות הירי כדי לחפות עלינו. בשלב מסוים התחלתי לנטר את אלכס בחלוצה תוך חזילה על הקרקע. התקרבנו לאחד העצים ותכננתי לסובב את הראש לאחור כדי לקרוא לעזרה. פתאום שמעתי צרח. הצלף בבניין לידנו ירה באלכס בחזה ובצוואר. ניסיתי להגשים אותו, צעקתי 'אלכס, תתעורר', 'אלכס, התעורר', אבל הוא לא הניב. הרגשתי שאין לי כוחות. במשך שעות ירדים עליך ללא הפסקה. נשכבתי על הקרקע ליד אלכס, הבטתי לשמיים ודיברתי אל אלוהים. לא היה אכפת לי אם אפגע. ואז נורה צווח נוסף ממש לידו. אין לי מושג איך הגעתי לכניסה לבית כמה שניות אחרי כך. הרגשתי שהקדוש ברוך הוא שלח אלי מלאכים שהצילו אותי מהתופת. לקחתי נשק מאחד הפצועים ורצתי שוב פנימה. הבחנתי שכל המקדמים שכבו מסביב כשהם פצועים או מתים".

רק עם שחרורו מהשבא עיכל אביחי את תרצאות הקרב הקשה. מאז הוא מקדיש חלק ניכר מזמנו להנצחת ההורגים. השבוע הוא התמקד בלוחמי גולני הצעירים, החוגים כעת תופת משלהם, ואסף אלף עדויות רחצה שרכשה הסיכנות היהודית כדי להביא לגבול הרצועה. כיצד הגבת כששמעת שגולני איבדו 14 לוחמים כבר בשבוע הראשון למבצע "צוק איתן"?

"למרות הכאב על ההורגים ובני משפחותיהם, התמלאתי גאווה על כך שהחטיבה שוב בחזית. זו הרוח של גולני. מסמנים מטרה והולכים איתה עד הסוף, למרות שהלחימה מול חמאס היא קשה, כי מדובר באנשים שלא אכפת להם למות. אני נפעם גם מהעם שהתאחד סביב המבצע, זה לא מובן מאליו. אחרות זו היא שמאפשרת לחיילים לנצח".

לו נקראת למילואים בגזרת עזה, היית מהם, לאור טראומת בית ג'בייל?

"היום יש לי אישה ושלושה ילדים קטנים, והם שנמצאים בראש סדר העדיפויות. עם זאת, לו הייתי נקרא ללחימה הנוכחית לא הייתי מסרב".

שחע ישראל

עבור גדוד 51 החלה הלחימה המורכבת עוד בינוי 2006, עם חטיפתו של גלעד שליט. לאחר כשלושה שבועות בעזה נחטפו שני אנשי המילואים אלדד רגב ואהוד גולדווסר, וחטיבת גולני הוזנקה ללבנון. בדרך עצר הגדוד להתארגנות בזיוקים. "אני זוכר את המ"ם עמית מרחביה ז"ל עומד מול הטל"ח וידיה ואמר שהולכת לפרוץ מלחמה אמיתית בצפון", משהו אביחי. "כמה דקות אחר כך הגיע גם המ"ם רועי קליין ז"ל, ושאלתי אותו מה עמד לקרות. הוא ענה שלא אדאג כי הכל יהיה בסדר. רק אלאכס ז"ל לא הייתה תחר"

"ראיתי את קליין הפצוע ואת כץ עומד לידו. ניסינו לחלץ אותו, אבל רימון שהושלך בינינו הרג אותו. עפתי באוויר. הרגשתי צריבה חזקה בבטן, ברגל וביד. בדקתי אם לא איבדתי שום איבר, וניגשתי לדג'ן הפצוע כדי לשים לו חוסם עורקים. גררתי אותו לעבר המרפסת כששמעתי את המ"ם מעוז צועק שהוא נפגע בראש"

והמתנו לשעת כושר. לפתע זיהו המקלע מחבל המסתתר ליד הקיר וירה בו. הסמג"ד קליין הורה למ"ם מרחביה לרלג עם מספר לוחמים מעבר לחומה ולאגף את המחבלים. כשל תצלוטי האוויר הישנים החושך הכבד לא ידעו הלוחמים כי השטח שאליו רילגו היה למעשה מטע זיתים המתוחם בחור מה נוספת. בשנייה אחת נפתחה אש צולבת לעבר החיילים. הצלפים ירו מהבניינים הגבוהים, וחילי הקומנדו הש"ל יכו לעברם רימונים. הצוות נלכד במזעין קוביית תופת. "סטענו את קילות הירי מהבית הצפוני וקינאנו בצוות של מרחביה שזור כה להרוג מחבלים", אמר אביחי בשקט. "אבל המ"ם נפגע בידי וקליין הגיע ל"ע" וזרז עם כמה חיילים וגם הם מצאו עצמם חשופים לירי. קליין והחיילים העלו את מרחביה על אלונקה ואז נחת לידם רימון. קליין הבין שמי שנמצא לידו ימות, והחליט להציל את סולם. למעט עצמו. הוא נשכב על הרימון תוך קריאת 'שמע ישראל', ומהפיצוץ הוא נפגע ומרחביה נהרג".

הייתה תחושת אופטימיות. "לקראת תצוה של שלישי, רגע לפני שהתקפלטו לכיוון ישראל, הגיע רועי קליין כדי להודיע שהפקודות השתנו ורובאית ג' מתקרבת פנימה לכיוון הפוליצן השחור, הקס"ב של בית ג'בייל", אמר אביחי. "כ-04:00 לפנות בוקר התייצבנו בשולי הקסבה והתחלנו להתמקם בשלושה בתים נטושים. המחלקה שלי עם הקצין איתמר כץ נכנסה לבית הצפוני, ומחלקת החבלה ניסתה להיכנס לבית האמצעי עם המ"ם אלון חכימה. המבנה הדרומי נבחר למחלקת החוד".

אלא שהחבלה והחוד ותקשו לפרוץ את רלתות הפלדה הענקיות בבניסות למבנים. אף שהשליכו רימונים וירו לעבר המגנעלים, נשארו הדלתות במקומן. ביר"תים התפרסה מחלקת החוד בחצר הפנימית המוקפת חומת בטון של המבנה הדרומי, מין קוטג' טוסקי לבן וחמים למראה בעל רעפים אדומים. אף אחד בסלונה כי לא ידע כי באותן דקות השקיפו עליהם בדממה עשודת צלפים ואנשי קומנדו של חיובאללה,

לתוך מתחם המוות מיהר שוורצמן, אולם
לאחר שנייה נודה ברגלו ונשאר לשכב על הק-
רקע, כשהוא מכיון את החיילים לעבר הפצו-
רים ומשיב אש לכיוון מקורות הירי. במקביל
יצא כוח נוסף של המ"פ חכימה והמ"מ מעוז
שבתאי וניסה לאגף את הבית מצדו השני, אך
נתקל בהתנגדות עזה מכיון בית סמוך שהיה
שקט עד לאותו רגע. ללחימה הצטרפה כעת
מחלקת הפטרול. אביחי ושלומה לוחמים
התכוננו ליציאה לבית הדרומי וכבר בכניסה
קיבלו את פניהם צרורות יריות.

"לא ראיתי כלום בעיניים, רק חשבתי איך
אני מחזיר את כל הפצועים בשלום", אומר
אביחי. "עבדתי על אוטומט. ידענו שאסור

בתוך המתחם, אבל לא חשבנו על המוות. תפסנו פצועים בצווארון של החולצה וגורנו אותם החוצה. אחד גורד והשני מחפה. 50 המטרים שעברנו בכל זחילה נראו כמו עשרות קילומטרים. בשלב מסוים הגעתי ליד קצה החומה והתרוממתי על קצות האצבעות ומטר מולי עמד מחבל. הוא היה לבוש במי דים מנומרים, ואני זוכר בעיקר את העיניים שלו. הוא היה מופתע לראות אותי והיה ברור שמי שמגיב ראשון הורג את השני. יריתי עליו באוטומט וראיתי שהוא נופל. זרקתי רימון ורצתי לקצה השני לזרוק רימון נוסף. רק אז ראיתי את קליין הפצוע ואת כך עומד לידו. ניסיתי לחלץ אותו, אבל רימון שהושלך בינינו הרג אותו. עפתי באוויר. הרגשתי צריבה חזקה בבטן, ברגל וביד. בדקתי אם לא איבדתי שום איבר, וניגשתי לדגן הפצוע כדי לשים לו חוסם עורקים. גרדתי אותו לעבר המרפסת כששמעתי את המ"מ מעוז צועק שהוא נפגע בראש. אמרתי לו שאם זה היה נכון, הוא לא היה מדבר ואז הוא התמוטט לרצפה. הוריתי לחיילים בחיפוי להוציא את מעוז ונכנסתי שוב כדי לנסות לחלץ את אלכס".

התמונה שנגלתה לעיניו של אביחי הייתה

"התרוממתי על קצות האצבעות ומטר מולי עמד מחבל. הוא היה לבוש במדים מנומרים, ואני זוכר בעיקר את העיניים שלו. הוא היה מופתע לראות אותי והיה ברור שמי שמגיב ראשון הורג את השני. יריתי עליו באוטומט וראיתי שהוא נופל. זרקתי רימון ורצתי לקצה השני לזרוק רימון נוסף"

הדרומי, שם שכנו כמה פצועים. הבנתי שצריך לחלץ עוד לוחמים וקפצתי מעל לחומה לתוך המתחם. העברנו את הפצוע הראשון, עירן כהן, שנפטר מאוחר יותר, ועברנו ליד חילה על הקרקע. אברהם דגן ואני משמאל, שני לוחמים מימין ובאמצע הקצינים חכימה וכץ. והרעש לא נגמר. כל הזמן יורים עליך. אין שנייה של שקט. הבנו שאנחנו מכותרים

ששום חייל חי, פצוע או הרוג ייפול בשבי".

פחדת?

"לא. הפחד משתק אותך. אתה חושב רק על הישרדות. יש לך מטרה ואתה צריך להגיע אליה".

מהו הדבר הראשון שראית כשיצאת מהמבנה?

"שוליות דם ענקית במרפסת של הבית

קשה. המ"פ חכימה והא"מ מעט נפגעו באורח קשה. הסמ"ס שוורצמן, המ"מ מרחביה והסמג"ד קליין נהרגו. במתחם התופת נשאר רק אביחי ושלושה חיילים. הוא השליך רימון עשן לעבר המטע ונבנס פנימה עם אחד הלוחמים. בעודו תחת אש נגמדה לו התחמושת. אביחי התגלגל על האדמה הלוהטת לכיוון הגופות ולקח מוקד את התחמושת והרימונים. לפתע הבחין בחמישה חיילים מתקרבים מרחוק. רגע לפני שהחיפוי ידה לעברם הבחין כי מדובר בחיילים ישראלים. כוח בפיקודו של הקמב"ץ יוני שטבון, היום חבר כנסת, נחלץ לעברם. "ביקשתי לצאת מהמתחם, כי במקום היו רק גופות", לוחש אביחי. "מי שהיה על גג הבניין חיפה עליהן כדי שלא ילקחו על ידי המחבלים. נבנסתי לראשונה למבנה ולא הצלחתי לשמוע כלום אחרי שעות של סיצוצי רימונים ויריות. שטפתי את הפנים בשירותים והבנתי שאין לי פריבילגיה להישבר".

חשבת ברקות אלה על המשפחה שלך?

"לא. בני המשפחה שלי באותו רגע היו הלוחמים בבית. זהו קשר רם, תרתי משמע".

ניצחנו בקרב

אביחי גדל במושב נטועה בגבול הצפון למשפחה בעלת היסטוריה יוצאת דופן. האב, שלמה, איש צבא קבע בחיל האוויר, נפטר כאשר אביחי היה בן חודש. במהלך השבעה נפטרה גם אחותו של האב, סימה. לאחר כשי"ג נתיים התאחדו שתי המשפחות כאשר אמו של אביחי, עליזה, התחתנה עם בעלה של סימה, רחמים. לבית המשולב הגיעו אביחי ואחיו תו בת השנה, וכן ארבעת ילדיו של רחמים. ברכות השנים נולדו למשפחה שני ילדים נר-ספים. לאחר שסיים את לימודיו בישיבה התיכנית בנחריה הצטרף אביחי למכינה הקדם צבאית בקצריץ, שאותה הוא מנהל כיום, שם התקרב לציונות הדתית והתאהב בצה"ל. אף שיכול היה לבחור בכל תפקיד עורפי בשל יתר מוחו, התעקש אביחי להתגייס לגולני.

מהו גולני עבורך?

"החיל מתמקם כבר שנים בחזית הלחימה של ישראל. הגולנצ'יקים הם לוחמים עם ער"כים, חוסן ומוטיבציה גבוהה. כבר בטיחות הבחילו לנו כי אנחנו כאן כדי להגן על המדינה והדגל. לחיילים יש מטרה והם ישינו אותה. לא לחינם יש מאחורי גולני קרבות הרואיים כמו כיבוש החרמון ביום הכיפורים או הקרב על הבופור בשלום הגליל".

גם לקרב בבינת ג'בייל יש חלק בהילה "אני אשמח, אם כן. בסופו של דבר ניצחנו בקרב והרגנו עשרות מחבלים. לא לחינם זכו 17 מהלוחמים לעיטור או צל"ש, כולל הגדוד עצמו".

יגונם הפרטי של גדוד 51 נמשך גם לאחר סיום הקרב בבינת ג'בייל. במשך חודשיים נר-ספים נלחמה פלוגה ג' בלבנון, למרות האובדן הכבד, והתמודדה עם מותם של שני חיילים